

NOS!

Výzkum pozitivních účinků intervence Zdravotních klaunů na děti podstupující operaci

Mag. Gabriela Marková, Ph.D. / Mgr. Zuzana Kocábová, Ph.D. / BcA. Lukáš Houdek

Předoperační úzkostí trpí až 60 % dětí. Klaunská návštěva je jedním z alternativních prostředků, které snižují míru stresu před zákrokem. V rámci programu NOS! se ve Fakultní nemocnici v Motole uskutečnil v roce 2020 výzkum pozitivních účinků intervence Zdravotních klaunů.

Co je NOS!?

Klaunský program NOS! (Na Operační Sál!) je určený dětem, které čekají chirurgické zákroky. Zdravotní klaun v rámci tohoto programu doprovází dětského pacienta a jeho rodiče před operací. NOS! funguje od roku 2013, nyní už v 7 nemocnicích v ČR – v Praze Motole, Plzni, Ostravě–Porubě, Hradci Králové, v Olomouci, Třinci a také v Dětské nemocnici Brno.

Co bylo cílem?

Zhodnotit přínos klaunské intervence u dětí, které podstupují operaci.

Proč je výzkum důležitý?

Potvrzuje, že přítomnost Zdravotního klauna v rámci programu NOS! má pozitivní účinky na chování a náladu dětí i jejich rodičů. Tyto účinky navíc přetrvávají i po odchodu klauna.

Jak výzkum vypadal?

62 náhodně vybraných pacientů od 5 do 12 let bylo rozděleno do dvou skupin:

- Intervenční skupina – přítomnost Zdravotního klauna
- Kontrolní skupina – nepřítomnost Zdravotního klauna

Následoval proces vyhodnocování videozáznamů a dotazníků:

- Pozorování (natáčení videozáznamů, série pozorovacích bodů) a jeho vyhodnocení pomocí nástroje mYPAS
- Měření pomocí dotazníků určených pro děti, rodiče a po odvezení dětského pacienta na operační sál také zdravotnický personál. V různých fázích výzkumu byly použity dotazníky PedsQL, CPRS a škála emotikonů.

Závěry výzkumu

- 1 Děti v intervenční skupině se během čekání, premedikace a převozu na sál **hlasově projevovaly pozitivněji a vykazovaly více kladných emocí** než děti ve skupině kontrolní.
- 2 Pozitivní účinky přítomnosti Zdravotního klauna v interakci mezi dětmi a jejich pečovateli **přetrvávaly i po jeho odchodu.**
- 3 Rodiče v intervenční skupině uváděli lepší náladu než rodiče v kontrolní skupině, a to zejména během fáze čekání a premedikace. **Tyto výsledky naznačují, že intervence klauna nepřímo zlepšila náladu pečovatelů i tehdy, když klaun nebyl přítomen.** Dobrá nálada rodičů tedy mohla následně ovlivnit pozitivní chování dětí.
- 4 Děti, které během čekání na operaci doprovázel Zdravotní klaun, reagovaly pozitivněji než děti, které klaun nedoprovázel. Byly **klidnější, vyjadřovaly více pozitivních emocí a vykazovaly lepší náladu.**

Kdo je Zdravotní klaun?

Zdravotní klaun je dobročinná organizace, která od roku 2001 pomáhá zejména dětským pacientům procházet procesem léčby s úsměvem, kromě toho navštěvuje ale i třeba geriatrická zařízení. **V České republice působí 93 profesionálních Zdravotních klaunů, kteří pravidelně navštěvují 63 nemocnic, 10 domovů pro seniory a 1 hospic.**

93 63 10 1

Posláním Zdravotního klauna je přinášet radost, dobrou náladu, a především naději na místa, kde se jich příliš nedostává. Jsou to především dětské nemocniční pokoje, specializované ambulance, domácnosti pečující o těžce nemocné děti a další zdravotnická zařízení pro děti.

Kompletní materiál **NOS! Na Operační Sál! Výzkum pozitivních účinků intervence Zdravotních klaunů na děti podstupující operaci** je k dispozici ke stažení na: www.zdravotniklaun.cz v sekci Naše programy/Výzkum.

Odborný text výzkumu **To the Operating Room! Positive Effects of a Healthcare Clown Intervention on Children undergoing Surgery** byl publikován v angličtině na: www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2021.653884/full.